

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

03-10-2023 09:15 - 10:30

Rådhuset, rådmandens kontor

Information: Deltagere:

Birgit Møller
Helle Bach Lauridsen
Jette Bjørn Hansen
Nikolaj Harbjerg
Ole Kiil Jacobsen
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen (afbud)
Susanne Holst
Tanja Nyborg
Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 15 min. Deltagere: Karen Tambo

Pkt. 3: Tid: 10 min. Deltagere: Pernille Refstrup og Marina Stannov

Pkt. 6: Tid: 20 min. Deltagere: Elin Poulsen og Astrid Holtz Yates

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 26. september 2023.....	1
Punkt 2: Børn og Unges Klimaplan (HBL).....	2
Punkt 3: Dispensation vedr. bydækkende valgfag (OKJ).....	3
Punkt 4: Forberedelse til Børn og Unge-udvalget den 4. oktober 2023.....	4
Punkt 5: Evt.....	4

**Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 26. september
2023**

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

26-09-2023 09:15 - 11:30

Grøndalsvej 2, lokale 1128

Information:**Deltagere:**

Birgit Møller
Helle Bach Lauridsen
Jette Bjørn Hansen
Nikolaj Harbjerg
Ole Kiil Jacobsen
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen (afbud)
Susanne Holst
Tanja Nyborg
Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 10 min. Deltagere: Mette Søberg og Flemming Staub

Pkt. 3: Tid: 10 min. Deltagere: Martha Berdiin og Henrik Larsen

Pkt. 6: Tid: 10 min. Deltagere: Martha Berdiin og Jens Vejby Mortensen

Pkt. 7: Tid: 10 min. Deltagere: Martha Berdiin og Anders Hovmark

Pkt. 8: Tid: 15 min. Deltagere: Helle Mølgaard, Bente Skou Paulsen og Christina Voigt.

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 19. september 2023.....	1
Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 19. september 2023.....	1
Punkt 2: Udsatte boligområder (på udvalgmøde den 4. oktober 2023) (OKJ).....	1
Beslutning for Punkt 2: Udsatte boligområder (på udvalgmøde den 4. oktober 2023) (OKJ).....	1
Punkt 3: Fastsættelse af tilskudsprocenten til private pasningsordninger (NH).....	2
Beslutning for Punkt 3: Fastsættelse af tilskudsprocenten til private pasningsordninger (NH).....	2
Punkt 4: Forberedelse af byrådsmødet den 27. september 2023.....	2
Beslutning for Punkt 4: Forberedelse af byrådsmødet den 27. september 2023.....	2
Punkt 5: Evt.....	2
Beslutning for Punkt 5: Evt.....	3

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 19. september 2023

Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 19. september 2023

Godkendt.

Punkt 2: Udsatte boligområder (på udvalgmøde den 4. oktober 2023) (OKJ)

Tid: 10 min. Deltagere: Mette Søberg og Flemming Staub

Beslutning for Punkt 2: Udsatte boligområder (på udvalgmøde den 4. oktober 2023) (OKJ)

Mette Søberg og Flemming Staub deltog i punktet.

Ole Kiil Jacobsen har sat forslaget på dagsorden for at forberede en udvalgsdrøftelse om udsatte boligområder den 4. oktober 2023 forud for temadrøftelse for hele byrådet den 12. oktober 2023, der senere skal munde ud i en politisk aftale i byrådet om udsatte boligområder.

Det indstilles, at

1. Talepunkter og slides jf. nedenfor godkendes
2. Børn og Unges eventuelle forslag til indhold i den kommende politiske aftale drøftes med henblik på at forslagene fremsendes administrativt til brug i Borgmesterens Afdelings forberedelse af tekstafsnit i aftalen.

MS redegjorde for sagen. Der er to spor i sagen, hhv. oplæg til udvalgsdrøftelse og inputs til BA.

Rammesætningen af udvalgsdrøftelsen blev drøftet. Formålet er, at klæde udvalget på til byrådets workshop, herunder relevante vinkler for Børn og Unge. Det blev bemærket, at der skal tænkes i et bredere fokus end én skole i oplægget. Flere skoler er berørt af udfordringen, også dem der ikke ligger i et udsat boligområde.

For begge spor gælder det, at der skal tænkes blandet beboersammensætning/elevsammensætning ind i arbejdet. Udfordringen dækker over flere områder end de klassisk benævnte udsatte boligområder. Og udfordringen går på tværs af alle magistratsafdelinger. Det skal kobles med erfaringerne Børn og Unge-udvalget har gjort sig i arbejdet med blandede skoler, herunder nogle af de greb der har været drøftet, så som 50/50-modellen fra Københavns Kommune.

Det blev yderligere bemærket, at udfordringen vedrører Børn og Unges institutioner bredt, herunder også dagtilbuddene.

Beslutning:

Ad 1)

- I udvalgsdrøftelsen skal der være et bredere fokus. Mulige greb fra drøftelserne fra blandede skoler kan inddrages. Der kan også være fokus på mulighederne for blandede dagtilbud. Materialet sendes til godkendelse via GO.

Ad 2)

- PUF arbejder videre med forslag til Borgmesterens afdeling, i samarbejde med sekretariatet. I forlængelse af mødet blev følgende proces aftalt: Udkast drøftes på mandagsmøde d 2. oktober. Udkast skal sendes til sekretariatet inden fredag d. 29. september.

Punkt 3: Fastsættelse af tilskudsprocenten til private pasningsordninger (NH)

Tid: 10 min. Deltagere: Martha Berdiin og Henrik Larsen

Beslutning for Punkt 3: Fastsættelse af tilskudsprocenten til private pasningsordninger (NH)

Martha Berdiin og Henrik Larsen deltog i punktet

Forvaltningschef Nikolaj Harbjerg har sat forslaget på dagsorden, med henblik på at tilskudsprocenten til de private pasningsordninger (private dagplejere) sættes ned til at tage højde for loven om minimumsnormeringer.

Det indstilles:

1. At procenten som tilskuddet til private pasningsordninger beregnes efter, reduceres fra 75 pct. til 71 pct. som er det nye minimum i dagtilbudsloven.
2. At denne regulering i beregningen af tilskuddet forelægges byrådet i Børn og Unge takstnotat, der fremsendes til Fællesmøde og behandles af byrådet sammen med budgettet

HL redegjorde for sagen.

Beslutning:

Indstillingspunkterne blev godkendt.

Punkt 4: Forberedelse af byrådsmødet den 27. september 2023

Beslutning for Punkt 4: Forberedelse af byrådsmødet den 27. september 2023

Drøftet.

Punkt 5: Evt.

Beslutning for Punkt 5: Evt.

Der er lavet ny mødeplan for 2024, grundet ny mødeplan på tværs af magistratsafdelingerne. Rådmandsmødet kommer til at være tirsdag middag. Som udgangspunkt ændres der ikke i forplejningen på møderne.

Punkt 2: Børn og Unges Klimaplan (HBL)

Tid: 15 min. Deltagere: Karen Tambo

29. september 2023
Side 1 af 5

Beslutningsmemo

Emne **Børn og Unges Klimaplan**
Til Rådmanden

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Forvaltningschef Helle Bach Lauridsen og Børn og Unge-chef Jette Bjørn Hansen har sat forslaget på dagsorden, med henblik på godkendelse af Børn og Unges Klimaplan og beslutning om videre proces.

Byrådet godkendte den 24. maj 2023, at der af Aarhus Kommunes Klimafonds midler allokeres engangsbeløb til de store velfærdsområder MBU, MSO og MSB. Til MBU allokeres 15 mio. kr. til en 2-3-årig periode. Udmøntning af midlerne skal fungere som et pilotforsøg op til Aarhus Kommunes Klimahandlingsplan 2025-28, hvor det forventes, at velfærdsområderne får en mere aktiv og bindende rolle.

Midlerne skal bruges inden for rammerne af Aarhus Kommunes Klimahandlingsplan 2021-24 og de tværgående politikker på klimaområdet. Siden byrådets beslutning i maj, har Klimasekretariatet og Klimavenlig Arbejdsplads skærpet fokus på, at indsatsen, som støttes af klimafondens bevilling så vidt muligt skal medføre direkte og målbar CO₂-reduktion.

For at realisere de allokerede midler skal MBU udarbejde en overordnet 'klimaplan'. Klimaplanen skal godkendes i Magistraten. Da indstillinger vedrørende midler fra klimafonden bæres ind af BA, er det ikke MBU, som sender klimaplanen til Magistraten.

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles, at rådmanden:

1. Drøfter og godkender forslag til Børn og Unges Klimaplan (jf. 3.1 og 3.2)
2. Godkender forslag til overordnet fordeling af bevillingen mellem klimaplanens indsatsområder (jf. 4.1)
3. Godkender, at klimaplanen behandles i Børn og Unge-udvalget (jf. 5).

BØRN OG UNGE
Strategi og Udvikling
Aarhus Kommune

Sekretariat-Rådhuset
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 21 72 52 35

Direkte e-mail:
ckat@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Karen Tambo

29. september 2023
Side 2 af 5

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

3.1 Forslag til Børn og Unges Klimaplan

Chefgruppen har godkendt forslag til Børn og Unges Klimaplan. Klimaplanen er udarbejdet af en nedsat arbejdsgruppe og kommenteret af styregruppen. Arbejdsgruppen er sammensat af medarbejdere fra fagkontorerne PUF, Plan, Sundhed, PPR og Sekretariatet. Se bilag 2 for deltagere i arbejdsgruppe og styregruppe. Et tidligere udkast af klimaplanen er desuden læst og kommenteret af Klimasekretariatet og af delprogrammet Klimavenlig Arbejdsplads.

Klimaplanen præsenterer de *indsatsområder* (transport, mad, forbrug og lokal forankring), som Børn og Unge prioriterer at løfte med støtte fra bevillingen. Klimaplanen fokuserer især på de områder, hvor Børn og Unge har størst potentiale for at bidrage til CO₂-reduktion – enten direkte eller med forudsætningskabende indsatser.

Klimaplanen er en overordnet ramme og *ikke* et indsatskatalog. Den omfatter derfor kun eksempler på konkrete projekter og tiltag. Når Børn og Unges Klimaplan er godkendt i Magistraten, vil den danne grundlag for prioritering og udvikling af konkrete indsatser.

Det forventes, at der under alle klimaplanens indsatsområder kan igangsættes indsatser inden for klimafondens bevilling, men ikke at vi inden for bevillingen og en periode på 2-3 år når i mål.

Hvor det er relevant, skal børn og læring indtænkes i de kommende indsatser under klimaplanens indsatsområder og spor. Det vil sige, at det skal vurderes i hvilket omfang og hvordan børnene og de unge kan inddrages i og eller lære af indsatsen.

Størst mulig andel af klimafondens bevilling skal direkte hjælpe Børn og Unges lokale afdelinger til at reducere deres CO₂-udledning. Spor som Medarbejderkørsel (1-C) og Vegetarisk/klimavenlig mødeforplejning (2-B) er dog også målrettet ledere og medarbejdere i forvaltningen.

3.2 Naturvision på Sølyst

Chefgruppen har besluttet at Naturvisionen på Sølyst skrives ind i Børn og Unges Klimaplan. I klimaplanen er eksplicit formuleret, at et mindre beløb af midlerne fra Klimafonden afsættes til videre udmøntning af den tværmagistratslige naturvision på Sølyst.

Naturvisionen på Sølyst ligger i god forlængelse af taxonomien i Børn og Unge; at naturdannelse skaber fremtidens grønne borgere. Ved at afsætte midler fra Klimafonden til videre udmøntning af den tværmagistratslige naturvision imødekommer Børn og Unge forligsparternes ønske i Budgetaftalen 2024 om øget fokus på at inspirere og facilitere erfaringer med og viden om natur og udeliv.

29. september 2023
Side 3 af 5

At afsætte en del af klimafondsmidlerne til naturvisionen vil på den anden side gå imod den del af budgetteksten, hvor forligsparterne forudsætter, at velfærdsområdernes klimaplaner som udgangspunkt udarbejdes med maksimalt fokus på effektiv CO₂-reduktion.

3.3 Organisering af det videre arbejde

Når Børn og Unges Klimaplan er godkendt i Magistraten, skal bevillingen allokere til konkrete indsatser. Ansvar for at udvikle og kvalificere indsatser uddelegeres med et budget til de relevante fagkontorer og godkendes i chefgruppen.

1. Klimavenlig Transport (Sekretariat – inddragelse af HRO, PPR og PUF)
2. Bæredygtig Mad (Sundhed)
3. Fornuftigt Forbrug (Sekretariatet – inddragelse af PUF og Plan)
4. Adfærd, viden og forankring
 - a. Inddragelse og læringsforløb. CO₂-reduktion i børnehøjde (PUF)
 - b. Videndeling, faglig sparring og lokal forankring (Sekretariat)

For at sikre den nødvendige koordinering på tværs af klimaindsatserne og at klimaplanens målsætninger omsættes i praksis, skal der samarbejdes på tværs af fagkontorer samt mellem lokale afdelinger og forvaltning. Der vil være en forpligtende rolle og deltagelse fra de forskellige kontorer. Samtidig skal vi være opmærksomme på ikke at lave et for tungt setup.

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Børn og Unges Klimaplan er udarbejdet inden for eksisterende ramme. Når klimaplanen er godkendt af Magistraten, udmøntes engangsbeløbet på 15 mio. kr. til Børn og Unge.

4.1 Forslag til overordnet fordeling af bevilling mellem indsatsområderne

Selvom det ikke skal fremgå af klimaplanen, hvordan MBU vil fordele midlerne fra klimafonden, er det vigtigt, at vi, når Magistraten har godkendt planen, har en generel ide om, hvordan midlerne skal fordeles på de forskellige områder. Dette er en afgørende rammesætning af kommende indsatser.

I skemaet nedenfor er der foreslået en overordnet fordeling af klimafondens bevilling. Baggrund for forslaget er en vægtning af, hvor Børn og Unge har størst potentiale for CO₂-reduktion, og hvor vi skal leve op til tværmagistratslige målsætninger.

29. september 2023
Side 4 af 5

Gældende fra 2024 forventes det, at hver magistratsafdeling skal udarbejde et CO₂-budget og fastsætte bindende CO₂-mål, der følger Aarhus Kommunes overordnede mål. CO₂-budget og -mål vil gøre hver magistratsafdeling ansvarlig for egne CO₂-udledninger, især inden for energi og transport.

Energiforbruget fra bygninger og transport er de primære kilder til CO₂-udledning, men da MTM fra 2024 administrerer bygninger, vil MBUs reduktionsmål primært fokusere på transportområdet. Derfor foreslås det, at MBU afsætter 1/3 af bevillingen til indsatsområdet Klimavenlig Transport – både fordi vi bliver målt herpå, og fordi MBU er bagefter ift. udfasning af fossildrevne køretøjer.

Indsatsområde	Ramme-beløb	Begrundelse
1 Klimavenlig Transport	5 mio. kr.	Kommende CO ₂ -budget for MBU vil primært handle om transport. Egen flåde skal hurtigt omlægges – evt. støtte hertil kan være nødvendig.
2 Bæredygtig Mad	2 mio. kr.	Der er tidligere udarbejdet budget for projekt under spor 3-A på knap 1 mio. kr. Potentiale for CO ₂ -reduktion er stort.
3 Fornuftigt Forbrug	2 mio. kr.	Bidrag til lokale investeringer i materialer og udstyr samt til udbredelse og forankring af klimavenlig adfærd lokalt.
4-A. CO ₂ -reduktion i børnehøjde	2 mio. kr.	Til udvikling og forankring af Den Grønne Festival og andre pædagogiske indsatser koblet til CO ₂ -reduktion.
4-B. Lokal forankring	2 mio. kr.	Til toårig ansættelse af grøn forandringsagent, der bl.a. skal samarbejde med et tværmagistratsligt Grønt Rejsehold. Stort potentiale i at afdække og understøtte lokale CO ₂ -reducerende indsatser.

Naturvisionen på Sølyst	2 mio. kr.	Imødekommer Budgetaftalen 2024 med øget fokus på at inspirere og facilitere erfaringer med og viden om natur og udeliv.
-------------------------	------------	---

29. september 2023
Side 5 af 5

5. Videre proces og kommunikation

Såfremt rådmanden godkender forslag til Børn og Unges Klimaplan, er den videre proces:

Handling	Tidspunkt	Ansvarlig
Chefmøde: Godkendelse af Klimaplan	28/9	Sekretariatet
Rådmandsmøde: Godkendelse af Klimaplan	3/10	Sekretariatet
Direktørgruppe: Drøftelse af velfærdsområdernes klimaplaner	11/10	BA
Magistraten: Godkendelse af Børn og Unges Klimaplan	23/10	BA
Børn og Unge-udvalgsmøde: Præsentation af Børn og Unges Klimaplan og drøftelse af klimaindsatser	15/11	Arbejdsgruppen
Planlægge og igangsætte indsatser	efter 23/10	

Børn og Unges Klimaplan (MBU)

Klima og bæredygtighed optager både børnene, de unge, medarbejdere og ledere i Børn og Unge. Der er bredt set et ønske om at bidrage til bæredygtig udvikling i både driften og den pædagogiske opgave. Vi ønsker at tage ansvar og hjælpe med at reducere CO₂-udledningen i Aarhus Kommune ved at fastsætte fælles mål, øge vores viden og prioritere klimaet.

Børn og Unges Klimaplan sætter retning for, hvilke områder, der prioriteres, og hvordan vi vil arbejde med klimaindsatsen både i den daglige drift og i den pædagogiske opgave. Børn og Unge arbejder med klima og bæredygtighed på mange områder. Denne klimaplan fokuserer især på de områder, der har størst potentiale for CO₂-reduktion – enten direkte eller som forudsætningskabende. Klimaplanens indsatsområder og underliggende spor peger på, at klimaarbejdet i Børn og Unge både handler om videnopbygning, ændret adfærd og udvikling af tekniske løsninger.

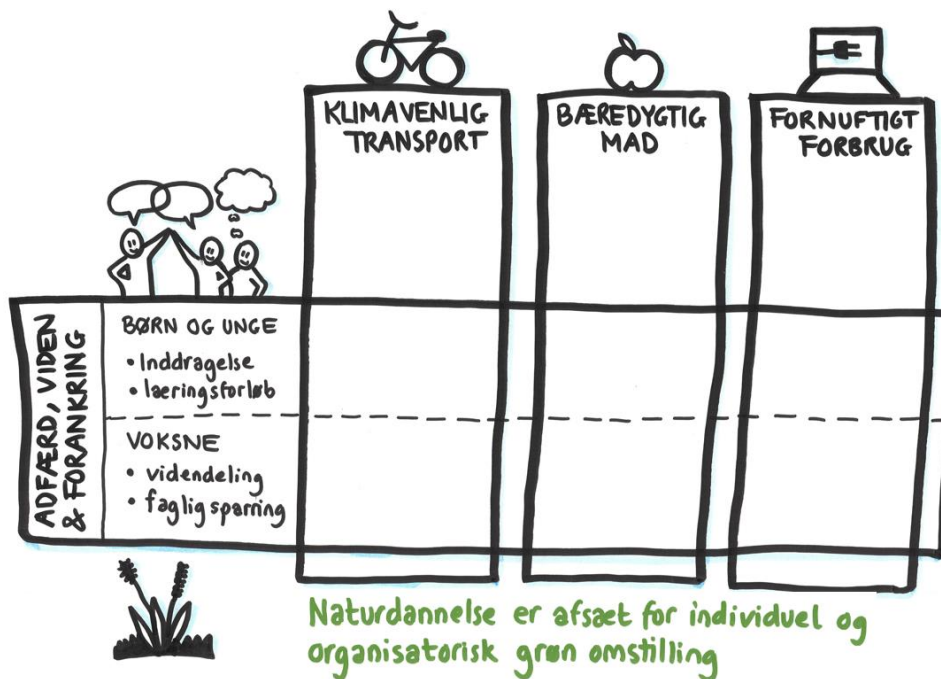

Fig1: Børn og Unges klimaplan indeholder fire indsatsområder. De tre søjler er områder med stort potentiale for CO₂-reduktion. Det vandrette indsatsområde handler om adfærd, viden og forankring.

Overliggeren for Børn og Unges Klimaplan er klimamålene for Aarhus Kommune. Således har den igangværende Aarhus Kommunes Klimahandlingsplan 2021-24, relevante tværgående strategier samt indsatser, hvor Børn og Unge kan bidrage med størst CO₂-reduktion, betydning for valg og prioritering af indsatsområderne i Børn og Unges Klimaplan. Samtidig sættes egne mål for Børn og Unge.

Hvor det er relevant, skal børn og læring indtænkes i de kommende indsatser under klimaplanens indsatsområder og spor. Det vil sige, at det skal vurderes i hvilket omfang og hvordan børnene og de unge kan inddrages i og eller lære af indsatsen. I praksis betyder det fx, at solceller på tagene eller affaldssortering følges op med børneinddragelse og med praksisnære og projektorienterede undervisnings- og læringsforløb som en del af fagenes mål, obligatoriske emner mm.

Version: 29. september 2023

I 2022-23 gennemførte Børn og Unge analysen [Sammen om en bæredygtig fremtid](#), der undersøgte erfaringer og muligheder i forhold til grøn omstilling i dagtilbud, skoler og klubber. Anbefalingerne fra analysen udgør grundlaget for, hvordan Børn og Unge vil implementere og udbrede klimaindsatser.

Børn og Unge består af ca. 400 bygninger (vuggestuer, børnehaver, skoler, klubber osv.). I alle disse afdelinger kan der optimeres direkte på CO₂-udledning gennem energiforbedring, reduceret forbrug og mere klimavenlig adfærd. Afdelingerne kan også gennem deres pædagogiske kerneopgave påvirke miljømæssig bæredygtighed på den lange bane ved gennem læring og dannelse at klæde børnene og de unge på til at træffe mere klimavenlige valg i hverdagen.

Periode

Børn og Unges Klimaplan gælder for perioden 1/11-2023 til 31/12-2024. Indsatser og ubrugte midler forventes at blive ført videre i den kommende Aarhus Kommunes Klimahandlingsplan 2025-28.

Kontaktperson

Programkoordinator for klima og bæredygtighed Karen Tambo, MBUs Sekretariat

Formål

Klimaplanen skal bidrage til at accelerere klimaindsatsen i Børn og Unge og fokuserer på de store og nødvendige skridt, der skal tages, for at bidrage til, at kommunen bliver CO₂-neutral i 2030. Indsatser under de fire spor skal bidrage til at høste CO₂-reduktion her og nu, men også sikre udvikling og fastholdelse af klimavenlig adfærd hos børn, unge, medarbejdere og ledere i hele Børn og Unge.

Vision for MBUs klimaindsats

Børn og Unge har en vision om,

- at alle voksne er rollemodeller ved at handle cirkulært og træffe bæredygtige valg
- at børn og unge gennem læring og dannelse opnår nødvendig viden, motivation og handlingskompetence til at træffe bæredygtige valg i deres hverdag.

Indsatsområder og målsætninger

I Børn og Unges Klimaplan prioriteres tre overordnede indsatsområder med potentiale for CO₂-reduktion: 1 Klimavenlig Transport, 2 Bæredygtig Mad og 3 Fornuftigt Forbrug. De tre indsatsområder understøttes af et tværgående indsatsområde: 4 Adfærd, viden og forankring, der både har et børne/unge-spor og et voksenspor.

Børn og Unge videreudvikler og udbreder også eksisterende grønne indsatser og organisering (fx ULF i Aarhus, Den Grønne Festival, Det Grønne Akademi, Netværk for bæredygtighed i børnehøjde) sideløbende med at nye indsatser sættes i gang.

Indsatsområde 1: Klimavenlig Transport

Transporten er den største kilde til CO₂-udledning i Aarhus Kommune, og en grøn omstilling af vores måde at transportere os på er nødvendig, hvis kommunen som virksomhed og bysamfund skal nå målet om at være CO₂-neutral i 2030.

1	KLIMAVENLIG TRANSPORT			
Spør	1-A Fossilfri køretøjer	1-B Personbefordring af børn	1-C Medarbejder- kørsel	1-D Børn og unges transport
Mål	At leve op til målene i Grøn Transportplan 2	At finde klimavenlige alternativer	At øge andel af klimavenlig med- arbejdertransport i arbejdstiden	At flere børn går eller cykler i skole

1-A: Fossilfri køretøjer

Status: I januar 2023 ejer Børn og Unge samlet set 132 køretøjer. Heraf er 11 el-drevne. Køretøjerne er primært varebiler og minibusser. Køretøjerne er ejet eller leaset lokalt af skoler, dagtilbud eller klubber. En analyse fra Borgmesterens Afdeling viser, at benzin og diesel fra MBUs egne køretøjer i 2022 medførte en udledning på 138 tons CO₂.

Omstillingen til fossilfri køretøjer er hidtil gået langsomt i MBU. For den enkelte afdeling er den primære barriere økonomien ved fx at sælge en ældre dieseldrevet minibus til fordel for en nyere el-minibus. Omstillingen til fossilfri flåde skal accelereres for at følge målsætninger i Grøn Transportplan 2.

Konkrete mål: at leve op til omstillingstakten i [groen-transportplan-fase-2](#) inden udgang af 2025. Det vil sige: 100% af personbiler, 65% af varebiler/minibusser under 2,5 tons og 38% af varebiler/minibusser på 2,5-3 tons er fossilfri.

Første skridt: At lægge en plan for afvikling, omlægning eller deling af køretøjer på baggrund af analyse af kørselsdata og økonomiske vilkår. Analysen sker i samarbejde med ejere af fartøjerne og med Kørselskontoret/FleetOptimiser.

Relaterede indsatser: El-ladcykler til transport (projekt i MSO og MBU); FleetOptimiser; Klimahandlingsplan 2021-24, indsats KA-08.

1-B: Personbefordring af børn

Status: Mange børn og unge bliver hvert år kørt til og fra skole af kommunen. Det gør sig gældende både for elever i almene undervisningstilbud og elever i specialundervisningstilbud. Gennem de seneste år er udgifterne til kørsel vokset. Fra 2019 til 2022 er antallet af børn og unge, som befordres hver dag, steget med 22%. Aarhus Kommune har ved seneste licitation ikke forholdt sig til, om kørslerne skal være fossilfrie,

Version: 29. september 2023

dette forventes at blive et krav fra 2030. Børn og Unge har udarbejdet konkrete forslag til nye retningslinjer og til ændring af serviceregler på kørselsområdet i Børn og Unge.

Konkret mål: at finde klimavenlige alternativer, som også er økonomisk og socialt bæredygtige ifm. personbefordring.

Første skridt: Med en målrettet indsats kan antallet af børn og unge, der befordres med taxa og minibus mindskes og flyttes til offentlig transport eller anden klimavenlig transportform.

Relaterede indsatser: Iværksatte pilotprojekter i PPR, der bl.a. kan bidrage til at sætte fokus på skolernes mindset omkring kørsler samt holde et fokus på vores serviceniveau på personbefordringsområdet; El-ladcykler til transport (klimafondsprojekt i MSO og MBU).

1-C Medarbejderkørsel

Status: Børn og Unges medarbejdere kørte i 2022 ca. 962.000 km i egne biler i forbindelse med deres arbejde. Kørslen skønnes at have medført et CO₂-udslip på ca. 110 tons som følge af kørsel på fossil energi. Det viser en analyse fra Borgmesterens Afdeling af data for kørselsgodtgørelse. For nogle medarbejdergrupper er transport en nødvendig del af jobbet. Det gælder fx sundhedsplejen og høre/talepædagoger, der hører til Børn og Unges mest kørende faggrupper.

Målsætning: At reducere CO₂-udslippet mest muligt under hensyn til, at kerneopgaven fortsat skal kunne løses effektivt. Målet er nået, hvis transporten kan foregå klimavenligt, og kerneopgaven løses i samme omfang som hidtil.

Konkret mål: At øge andelen af klimavenlig medarbejdertransport

Første skridt: At opfordre medarbejderne til at reducere brug af egne fossildrevne biler i arbejdstiden, fx til fordel for brug af cykel.

Relaterede indsatser: Projekt Klimavenlig medarbejdertransport, der vedrører Klimahandlingsplan 2021-24, indsats KA-08, KA-10 og KA-11.

1-D Børn og unges egen transport

Status: Vi ved, at antallet af børn, der cykler i skole, er faldende¹. Forældre angiver bl.a., at børnene ikke har nødvendige cykelfærdigheder til at færdes alene i trafikken, og at afstanden er for lang. Hvordan kan vi motivere forældre og børn samt skabe tryk skolevej, så flere går eller cykler til skole?

I flere børnehaver er der gode erfaringer med at lære børnene at cykle og begå sig i trafikken igennem leg på legeplads, ture i naturen og samarbejde med forældrene om aktiv transport til og fra børnehaven. Ved at lære børnene at cykle tidligt, er det mere naturligt for dem at transportere sig ved egen hjælp, når de kommer i skole. Styrkede grønne transportvaner vil påvirke CO₂-udledning i bysamfundet.

Målsætning: At øge andelen af børn, der cykler eller går i skole.

Første skridt: At rette opmærksomhed på børnehavers arbejde med børns trafikkompetence. At styrke igangværende samarbejder og indsatser.

Relaterede indsatser: Trafikpolitik på skolerne; Skolebestyrelses arbejde med principper på skoleområdet; Skolevejsanalyse, Sikre Skoleveje 2023-33; Klimahandlingsplan 2021-24, Transport og Mobilitet.

¹ [Børns cykelvaner afhænger af forældres uddannelse og løn \(cyklistforbundet.dk\)](https://www.cyklistforbundet.dk)

Indsatsområde 2: Bæredygtig Mad

60.000 børn spiser hver dag et eller flere måltider, mens de er i vuggestue, børnehave, skole eller UngiAarhus-tilbud. Mange børn har madpakker med, men en del af maden tilberedes i Børn og Unges køkkener. Gennem sunde, økologiske og klimavenlige måltider kan vi ikke alene nedbringe CO₂-udledningen, men også bidrage til maddannelse hos de nye generationer.

Fødevarer stod i 2022 for en CO₂-udledning på 1.385 tons i MBU. Heraf var godt halvdelen fra kød.

2	BÆREDYGTIG MAD		
Spør	2-A Bæredygtige og sunde måltider til børn og unge	2-B Vegetarisk/klimavenlig mødeforplejning	2-C Madkundskab
Mål	At tilbyde klimavenlig mad som børn, unge og voksne kan li'	At al mødeforplejning i MBU er vegetarisk	At børn opnår kompetence til at lave klimavenlig mad

2-A) Bæredygtige og sunde måltider til børn og unge

Status: Klimavenlige fødevarer, madspild og børns viden om klimavenlig mad og motivation for at spise grønt er fokus for spor A under indsatsområdet Bæredygtig mad.

De fleste skoler i Aarhus har et madtilbud, og arbejder med at maden er mindst 60% økologisk. På mange skoler har de en eller flere kødfrie dage. Men fødevarer, engangsartikler og fødevareemballage står ifølge tal fra analyse i BA stadig for 46% af den forbrugsbaserede udledning i MBU – ligesom madspildet særligt fra bespisningen er højt. Derfor er udvikling i retningen af mere klimavenlig mad, mindre madspild og mindre brug af engangsemballage et fokusområde i Børn og Unges klimaindsats.

Konkrete mål: At tilbyde klimavenlige måltider som børn, unge og voksne kan li' og vælger til. Samt at understøtte fødevarerstrategiens målsætning og bidrage til, at MBU nedbringer CO₂-udledning med 25% på fødevarer i forhold til antallet af børn, der bespises.

Første skridt: Sikre finansiering til og gennemføre pilotprojekt på tre skoler med afsæt i projektbeskrivelse fra tidligere klimafondsansøgning. Fokusområde at inddrage børn, unge, forældre og personale i udvikling af mere klimavenlige madtilbud.

Relaterede indsatser: Aarhus Kommunes Fødevarerstrategi; CO₂-afgift på udvalgte fødevarer; Klimahandlingsplan 2021-24, indsats KA-01, KA-04, KA-05.

Version: 29. september 2023

2-B) Vegetarisk/klimavenlig mødeforplejning

Status: Medarbejdere og ledere i Børn og Unge kan vise det gode eksempel og være rollemodeller ved at vælge klimavenlig forplejning til møder, konferencer, receptioner og lignende, hvor maden er betalt af MBU. Ved at gå foran med et godt eksempel, der viser, at klimavenlig mad kan være sundt og velsmagende, kan det have en afsmittende effekt på børn, unge og deres forældre.

Konferencer og mødeafholdelse stod i 2022 for en CO₂-udledning på 380 tons i MBU ifølge tal fra BA.

Konkret mål: At al mødeforplejning betalt af Børn og Unge er vegetarisk/klimavenlig. Både mad produceret i kommunale køkkener og forplejning bestilt udefra.

Første skridt: På baggrund af en analyse laves der en indstilling til chefgruppen om, hvad vegetarisk/klimavenlig mødeforplejning vil betyde ift. økonomisk og miljømæssig bæredygtighed.

Relaterede indsatser: Aarhus Kommunes Fødevarerstrategi, Det kommende Klimakodeks for Aarhus Kommune, hvor BA har vedtaget, at deres mødeforplejning er vegetarisk, [Klimarådets anbefalinger](#) til statslige kantiner.

2-C) Madkundskab

Status: I faget madkundskab skal eleverne lære at tage del i og medansvar for problemstillinger, der vedrører mad, madvalg, madlavning og måltider, der vil gøre dem i stand til at vælge og vurdere egne madvalg med henblik på bl.a. sundhed og bæredygtighed. Madkundskab er et obligatorisk fag i 5. og 6. klasse og et valgfag i udskoling.

Børn og Unge ønsker at styrke klimavinklen i madkundskabsundervisningen i Aarhus. Det kan fx ske ved at tilbyde madkundskabslærerne kompetenceudvikling – så de får ideer og redskaber til, hvordan undervisningen kan gennemføres, når der skal klimavenlig mad på menuen. Der tænkes også i muligheden for at benytte naturen både i forhold til at sanke mad, og at lave mad udenfor.

Konkret mål: At børn og unge igennem undervisningen i madkundskab opnår kompetencer til selv at kunne lave klimavenlig mad.

Første skridt: At undersøge behov og muligheder

Relaterede indsatser: Flere skoler har erfaringer, der kan bygges videre på; Klimahandlingsplan 2021-24, indsats KA-04, KA-05.

Version: 29. september 2023

Indsatsområde 3: Fornuftigt Forbrug

Indsatsområde 3 dækker dels over energiforbrug (el og varme) dels over forbrug af varer.

Energiforbrug (el og varme) er den største kilde til CO₂-udledning i Børn og Unge. Energiforbruget kan reduceres gennem energirenovering og bæredygtigt byggeri, men i høj grad også gennem mere klimavenlig adfærd i brug af bygningerne og i valg af el-inventar. Børn og Unges Klimaplan har fokus på indkøb, brug og adfærd i relation til energiforbrug (el og varme).

Indsatsområdet Fornuftigt Forbrug dækker også over de forbrugsbaserede vareindkøb, der udgør en stor kilde til CO₂ i Børn og Unge. Særligt på områder som fødevarer, møbler og inventar samt engangsartikler har Børn og Unge potentiale for at reducere CO₂-udledning. Ved at øge cirkulært forbrug dvs. at reparere, genbruge, genanvende og dele kan det forbrugsbaserede vareindkøb reduceres.

3	FORNUFTIGT FORBRUG	
Spør	3-A Cirkulær økonomi	3-B Energi (el og varme)
Mål	At alle afdelinger affaldssorterer At minimere vareindkøb fx gennem øget genbrug At minimere affald fx ingen engangsservice	At nedbringe el- og varmeforbrug med 5-10%

3-A) Cirkulær økonomi

Status: MBU implementerer i efteråret 2023 inden for eget budget den nye nationale affaldssortering på lige fod med resten af Aarhus Kommune. Øget affaldssortering og fokus på at reducere mængden af affald bidrager til mindre restaffald og dermed mindre CO₂-udledning, da mindre affald brændes. Samtidig er affaldssortering en øjenåbner og løftestang for øget fokus på cirkulær økonomi.

Med cirkulær økonomi og affaldshierarkiet som pejlemærke arbejdes i driften og den pædagogisk/didaktiske opgave med klimavenligt forbrug – herunder at øge genbrug og genanvendelse, nedbringe brugen af engangsmaterialer og at implementere affaldssortering.

Version: 29. september 2023

Konkrete mål: Vellykket implementering af affaldssortering i 10 fraktioner. At reducere brug af engangsservice. At flere afdelinger kender og bruger Genbrugsportalen – både når de mangler produkter, og når de har noget i overskud, som kan genbruges af andre.

Første skridt: At understøtte implementering af affaldssortering i 10 fraktioner fra efteråret 2023.

Relaterede indsatser: Klimakodeks; Plaststrategien; Affaldssortering; Genbrugsportalen; Klimahandlingsplan 2021-24, indsats KA-01, KA-02, KA-04.

3-B) Energi (el og varme)

Status: Energiforbrug er den største kilde til CO₂ i Børn og Unge, hvor udledningen i 2022 var 7.615 tons CO₂. Potentialet er derfor stort ved at arbejde med el og varme. I flere af afdelinger er der gennem energiledelse og varmestyring arbejdet med at nedbringe forbruget af el og varme. Gennem en systematisk indsats er det på nogle skoler lykkedes at nedbringe standby-elforbruget væsentligt, ligesom en skole med produktionskøkken har nedbragt strømforbruget med 15% gennem adfærdsændringer og udskiftning af el-apparater. Erfaringer som disse kan udbredes til andre afdelinger til gavn for både klimaet og økonomien.

Konkret mål: At nedbringe brug af el og varme i Børn og Unges afdelinger med 5-10% gennem øget energiledelse, adfærdsændringer og klimavenlige indkøb.

Første skridt: Undersøge gode erfaringer og muligheder for udbredelse.

Relaterede indsatser: Energiledelse (MTM); Fang Fråserne; Klimafondsfinansieret projekt om solceller og flowbatterier på fire skoler 'Nye veje til mere solenergi'; Det Grønne Akademi; Klimahandlingsplan 2021-24, indsats KA-04, KA-15.

Indsatsområde 4: Adfærd, viden og forankring

Børn og Unges opgave er at skabe viden og handlekompetencer, så børnene og de unge kan bidrage positivt til fremtidens samfund. Børn skal både lære OM bæredygtighed og AT LEVE mere bæredygtigt og træffe mere klimavenlige valg i hverdagen. Samtidig er det vigtigt, at børn får oplevelsen af at kunne gøre en forskel og være med til at udvikle ideer til lokale initiativer. Derfor skal afdelingerne og de voksne være rollemodeller. Systematisk arbejde med lokal forankring skal sikre, at alle er med på den grønne omstilling.

4	ADFÆRD, VIDEN OG FORANKRING	
Spør	4-A Inddragelse og læringsforløb - CO ₂ -reduktion i børnehøjde	4-B Videndeling, faglig sparring og lokal forankring
Mål	At alle både børn og voksne har viden og handlekompetencer til at træffe mere bæredygtige valg i hverdagen	At afdelinger i Børn og Unge igangsætter, implementerer og fastholder klimaindsatser

4-A) Inddragelse og læringsforløb – CO₂-reduktion i børnehøjde

Status: Undersøgelsen *Sammen om en bæredygtig fremtid* viser, at der er stor variation i, hvordan dagtilbud, skoler og UngiAarhus arbejder med den grønne omstilling, både ift. det driftsmæssige og i deres pædagogiske praksis. I en stor organisation som Børn og Unge kan der altid findes enkeltstående historier om eksemplariske lokale indsatser.

Fremtidens grønne borgere er Børn og Unges pædagogiske indsats for grøn omstilling og består af både lokalt og centralt initierede prøvehandlinger og indsatser. Her er identificeret seks relevante emner, hvoraf Nysgerrig på naturen og Styr på skraldet aktuelt har høj prioritet:

- *Nysgering på naturen* fokuserer på naturdannelse og naturoplevelser som grundlag for bæredygtig adfærd (fx visionen om naturcenter på Sølyst, UNO Friluftscenter, udeskole, temakasser)
- *Styr på skraldet* fokuserer på viden og adfærd om affaldsminimering og affaldssortering (Rappe-Skralde, samarbejde med Ren By, Plaststrategi og Take Back)
- *Fornuftigt forbrug* fokuserer på at forbedre adfærd ift. el, vand og varmemeforbrug (fx inddrage energiforbedringer i bygninger i det pædagogiske arbejde, ministerbrev om solceller på skoler)
- *Køb klogt* fokuserer på en større bevidsthed om vores forbrug af fx tøj, møbler og elektronik (fx UngiAarhus har afholdt upcycling-forløb, tøjbyttemarked og genbrugsportal)
- *Mad med mening* fokuserer på bæredygtige måltider (fx lokale prøvehandlinger om udbud, emballage og organisering af spisesituationen, udvikling af læringsforløb)
- *Tænk transport* fokuserer på at lære børn og unge selv at komme i skole (fx gå, cykle, bus).

Version: 29. september 2023

ULF i Aarhus: Børn og Unge har et samarbejde med Børnekulturhuset om portalen ULFiAarhus.dk, hvor eksterne aktører byder ind med undervisnings- og læringsforløb. En række forløb handler om bæredygtighed og klimavenlig adfærd.

Grønt flag-ordning: Ca. 70 dagtilbud og 3 skoler (2023) er medlemmer af Friluftsrådet Grønt Flag-ordning. Medlemmer tilbydes kurser, adgang til undervisningsmaterialer, forslag til lokal organisering mm.

Den grønne festival - børn gør en forskel: Børn planlægger og gennemfører en festival med det formål, at dele viden og erfaringer om bæredygtighed.

Konkrete mål: Alle både børn og voksne (rollemodeller) har viden og handlekompetencer, som gør dem i stand til at træffe mere bæredygtige valg i hverdagen.

Første skridt: Den grønne festival - børn gør en forskel videreudvikles og udbredes til flere. Desuden afsættes et mindre beløb af midlerne fra Klimafonden til videre udmøntning af den tværmagistratslige naturvision på Sølyst. Udviklingen af et Natur- og Sciencecenter, der om/udbygges, så det repræsenterer og formidler klimaløsninger, vil fungere som et "vidensunivers" og knudepunkt for berigende naturoplevelser. Naturcenteret vil inspirere børn, unge og voksne og give viden om natur og udeliv. Dette skal også ses i sammenhæng med et ønske fra forligsparterne bag budget 2024-27 om et børneliv med natur og udeliv.

Relaterede indsatser: Dagtilbuddenes arbejde med styrkede pædagogiske læreplaner. Folkeskolelovens formål og Fælles Mål for fagene. UngiAarhus er forpligtet på at arbejde med aktiv deltagelse, medborgerskab og at sætte fokus på det, som optager de unge. Klimahandlingsplan 2021-24, indsats AO-3 (herunder: Lærings- og formidlingstilbud på Naturcenter Aarhus).

4-B) Videndeling, faglig sparring og lokal forankring

Status: Ledere og medarbejdere i dagtilbud, skoler og UngiAarhus efterspørger faglig viden og inspiration til at igangsætte, implementere og fastholde indsatser for en mere klimavenlig arbejdsplads og bæredygtig hverdag. Der er et bredt ønske om at få mere hjælp til lokale tekniske og pædagogiske indsatser.

Det Grønne Akademi/Grønt Rejsehold: I 2022-2023 besøgte teams af grønne agenter i et fire ugers praktikforløb en række dagtilbud og skoler med henblik på at lave konkrete handleplaner for, hvordan afdelingerne kunne blive mere klimavenlige arbejdspladser. Erfaringerne herfra har ført til, at Aarhus Byråd har vedtaget at etablere et tværmagistratsligt Grønt Rejsehold.

Netværk for bæredygtighed i børnehøjde: En række skoler har på eget initiativ oprettet et netværk for bæredygtighed i børnehøjde. Netværket er åbent for alle skoleledere, der har eller er på vej til en certificering inden for verdensmål, børns rettigheder eller Grøn Skole. Netværket arbejder pt. på at sikre dets gennemslagskraft til medarbejdere og børn på de deltagende skoler.

Videndeling og faglig sparring: Personalet i dagtilbud og skoler, som er medlemmer af Grønt Flag-ordningen, får adgang til korte kurser og faglige netværk.

Konkrete mål: Forvaltningen skal i samarbejde med decentrale afdelinger og Grønt Rejsehold understøtte, at ledere, medarbejdere og diverse råd (fx bestyrelser, elevråd) kan arbejde systematisk med at igangsætte, implementere og fastholde indsatser for en mere klimavenlig arbejdsplads.

Version: 29. september 2023

Første skridt: Børn og Unge etablerer et internt Grønt Rejsehold for at skalere den lokale understøttelse i dagtilbud, skoler og UngiAarhus. Rejseholdets fokus skal være at bidrage med konkrete klimadata, faglig sparring og videndeling inden for tekniske, pædagogiske og organisatoriske løsninger.

Relaterede indsatser: Grønt Rejsehold; Energiledelse; Genbrugsportalen; Plaststrategien; Affaldssortering, Klimahandlingsplan 2021-24, indsats KA-01, KA-02, KA-04, KA-05, IL-09, AO-03.

Magistratsafdelingens CO₂ udledning i 2022 (afventer data fra BA på forbrugsbaserede)

Skemaerne udfyldes på forhånd fra Klimasekretariatet (klimaregnskabet) og Indkøb og Udbud (forbrugsbaserede udledninger). Hele CO₂ udledningen beskrives, selvom det ikke er alle faktorer, afdelingen selv kan påvirke.

CO₂-udledning i 2022 i tons, scope 1 og 2

	MBU	MSB	MSO
Transport	846	906	592
Varme	4.780	1.233	2.615
EI	2.718	841	1.856
I alt	8.344	2.980	5.063

Kilde: Klimasekretariatet, september 2023

Organisering

MBU har valgt følgende organisering for klimaplanen: Klimakoordinator, Styregruppe og Arbejdsgruppe.

Opfølgning

Børn og Unge, Sekretariatet udarbejder en afrapportering med status, læring og resultater en gang årligt i forbindelse med den samlede afrapportering af kommunens klimamål og -indsats. Klimasekretariatet udsender en skabelon til formålet.

Børn og Unges Klimaplan: Organisering

20. september 2023

Side 1 af 1

Arbejdet med at skrive Børn og Unges Klimaplan har været organiseret og bemandet som følger:

Ledelsesansvar	Børn og Unge-chef Jette Bjørn Hansen
Projektledelse	Karen Tambo, Sekretariatet
Styregruppe	Jette Bjørn Hansen, Børn og Unge-chef (formand) Mette Søberg, PUF Lasse Hønge Flarup, Sundhed Louise Kissmeyer (afløses af Hanne Flø Stig), Plan
Arbejdsgruppe:	Anne Dissing Rasmussen, Birte Buhl-Hansen, Charlotte Buchhave (PUF) Mia Lundby Kragelund (Sundhed) Birgitte Amstrup, Klaus Juhl Sørensen, Christoffer Vengsgaard (Plan) Rikke Betina Carlsen (PPR) Flemming Staub (Sekretariat)

BØRN OG UNGE

Strategi og Udvikling
Aarhus Kommune

Sekretariat-Rådhuset

Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 21 72 52 35

Sagsbehandler:
Karen Tambo

Punkt 3: Dispensation vedr. bydækkende valgfag (OKJ)

Tid: 10 min. Deltagere: Pernille Refstrup og Marina Stannov

Beslutningsmemo

28. september 2023

Side 1 af 1

Emne **Dispensation vedr. bydækkende valgfag**
Til Rådmandsmødet

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Forvaltningschef Ole Kiil Jacobsen har sat forslaget på dagsordenen med henblik på rådmandens godkendelse.

Børn og Unge

Pædagogik og Forebyggelse
Aarhus Kommune

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

De bydækkende, obligatoriske valgfag udbydes i et samarbejde mellem ungdomsskole og folkeskoler som supplement til valgfag på egen skole. Da fagene udbydes efter kl. 16, er der behov for dispensation fra kravet om at placere undervisning mellem kl. 8-16. Ministeriet har telefonisk oplyst, at man vil se positivt på en forlængelse. Ministeren har den endelige afgørelse, og forventes at være positiv i lyset af den aktuelle politiske dagsorden på skoleområdet.

Fritid, Uddannelse og Forebyggelse

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 23 38 01 57

Det indstilles,

- At rådmanden tiltræder den vedlagte dispensationsanmodning.

Sagsbehandler:
Marina Stannov

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

De bydækkende valgfag har fokus på styrket praksisfaglighed og styrket valgparrathed gennem undervisning, hvor de unge undervises inden for valgfagernes rammer og afprøver læringsfællesskaber uden for skolen omkring en fælles interesse. Erfaringerne viser, at det motiverer eleverne, at de kan vælge fag efter interesse. De oplever, at de rustes fagligt til ungdomsuddannelse, og finder det værdifuldt med interessefællesskab om faget og mulighed for nye venner.

Valgfagene er placeret efter kl. 16 af hensyn til volumen, skolernes planlægning og institutionernes øvrige virke. Ministeriet skal derfor dispensere fra kravet om placering mellem kl. 8-16. Ministeriet gav i 2018 en 3-årig dispensation til samarbejde med erhvervsuddannelserne om valgfag i 9. klasse. I 2021 imødekom man et ønske om 3 års forlængelse til samarbejde på 7.-9. klassetrin med erhvervsuddannelser, andre uddannelser og kulturinstitutioner. Der søges nu forlængelse for yderligere 3 år for valgfag i 9. klasse (der har i praksis vist sig for mange barrierer ifm valgfag på 7.-8. klassetrin).

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Valgfagene finansieres indenfor ungdomsskolens økonomiske rammer.

5. Videre proces og kommunikation

Ansøgningen fremsendes til ministeriet efter godkendelse fra rådmanden.

Til Undervisningsministeriet

Ansøgning om godkendelse af forsøg med udvalgte valgfag

18. september 2023

Side 1 af 3

1. Baggrund og resume

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet imødekom med **afgørelse af 6. februar 2018** Aarhus Kommunes ansøgning om et forsøg med bydækkende valgfag i samarbejde mellem folkeskoler, ungdomsskole og erhvervsskoler, hvor kommunen kan fravige folkeskolelovens forudsætninger om, at undervisning i det første obligatoriske valgfag i 9. klasse skal placeres på hverdage fra kl. ca. 8 til 16.

Med **afgørelse af 24. marts 2021** imødekom styrelsen en ansøgning om i) en forlængelse af perioden med 3 år fra 2021-22 til 2023-24, ii) en udvidelse af aktørkredsen til også at omfatte kulturinstitutioner og andre uddannelser samt iii) en udvidelse af valgfagene til også at omfatte obligatoriske, praktisk-musiske valgfag på 7.-8. klassetrin. I afgørelsen tilkendegav styrelsen bl.a., at man ønsker at styrke mulighederne for valgfag med eud-profil mv. udenfor almindelig undervisningstid, evt. gennem en lovændring.

De bydækkende valgfag blev igangsat ud fra en tænkning om, at styrket samarbejde med erhvervsuddannelser mv. skal give eleverne adgang til et bredere udbud af anvendelsesorienterede og brobyggende valgfag, hvor de indgår i fællesskaber på tværs af skoler omkring en fælles interesse. Med **den aktuelle ansøgning** søger Aarhus Kommune om forlængelse af muligheden for at fravige folkeskolelovens forudsætninger om, at undervisning i det første obligatoriske valgfag skal placeres på hverdage mellem kl. ca. 8 til 16. Specifikt søges om, at kommunen i skoleårene 2024/25-2026/27 kan udbyde obligatoriske valgfag i 9. klasse udenfor normal undervisningstid i samarbejde med institutioner, der udbyder erhvervsuddannelse, andre uddannelser og kulturinstitutioner.

I det følgende uddybes formål og ønsket effekt, og det beskrives hvordan undervisningen tilrettelægges, så alle øvrige krav opfyldes.

2. Uddybende om formål / ønsket effekt for de unge.

De bydækkende valgfag udbydes i et samarbejde mellem kommunens ungdomsskole og folkeskoler med fokus på at understøtte styrket praksisfaglighed og styrket valgparathed. Konkret er den ønskede effekt for de unge, at de

- tilbydes mere motiverende undervisning ved at alle elever i udkolingen – som et supplement - får adgang til et bredere udbud af anvendelsesorienterede valgfag, og at flere dermed får et valgfag, som er deres 1. prioritet
- tilbydes mere differentieret undervisning, bl.a. i kraft af mindre hold
- undervises inden for de rammer der gælder for valgfag samtidig med, at undervisningen har en brobyggende og afklarende effekt
- afprøver og øver deltagelse i læringsfællesskaber udenfor distriktsskolen
- indgår i fællesskaber på tværs af skolerne omkring en fælles interesse

BØRN OG UNGE
Aarhus Kommune

Fritids- og ungdomsskolen
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 51575717

Direkte e-mail:
pere@aarhus.dk

Den seneste evaluering af de bydækkende valgfag fra skoleåret 2022/23 viser, at resultaterne afspejler intentionen med valgfagene. Eleverne oplever det som motiverende, at de kan vælge fag, som de interesserer sig for og, at undervisningen er mere differentieret eller på højere niveau og med mere tid til fordybelse. De udtrykker, at valgfaget rustet dem fagligt til ungdomsuddannelse, og at det er værdifuldt at afprøve nye læringsfællesskaber, hvor man mødes med andre i et interessefællesskab om faget, og også kan få nye venner. Evalueringen vedlægges som bilag 1.

18. september 2023

Side 2 af 3

3. Uddybende om pædagogiske hensyn, kapacitet og koordinering

Pædagogiske hensyn omkring fagenes tilrettelæggelse.

Fritids- og ungdomsskoleområdet bidrager til Børn Unges fælles opgave med at sikre, at alle unge forbereder sig til og gennemfører en ungdomsuddannelse. Samarbejde om valgfag indebærer, at ungdomsskole, folkeskoler og ungdomsuddannelser og kulturinstitutioner i fællesskab udbyder valgfag, der afvikles 'on location'. Dette skaber motiverende læringsmiljøer gennem kobling af teori og praksis, og kvalificerer de unges uddannelsesvalg via 'hands on' erfaringer med faget: Eleverne kan profitere af et anderledes tilrettelagt valgfag, hvor undervisningen er flyttet væk fra skolen og det almindelige klasserum eller faglokale. Eleverne vil, ved at gennemføre undervisningen on-location, blive stimuleret på andre måder. Mange fagspecifikke aktiviteter til visse valgfag kræver længere sammenhængende undervisningsperioder, end der normalt er gældende for skolefag. Dette udfordres af bestemmelserne for de tidsmæssige rammer for obligatorisk undervisning - herunder obligatoriske valgfag.

Kapacitet og koordinering.

Valgfagene skal udbydes bydækkende for at skabe nødvendig volumen. Af hensyn til skolernes planlægning er der behov for placering efter kl. 16, så obligatorisk undervisning er slut, og der er tid til transport. Der er også behov for at undervisningen ligger på tidspunkter, der imødekommer institutionernes øvrige virke. Ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser og kulturinstitutioner har typisk først ledig kapacitet efter kl. 16.

Valgfag i 9. klasse¹

Der er i Aarhus tradition for samarbejde om læring / åben skole, og de deltagende aktører ser fortsat samarbejdet om bydækkende valgfag som et meget positivt bidrag til en motiverende skoledag og kvalificering af de unges valg. Valgfag, der udbydes i dette skoleår er fx:

- Madværksted i samarbejde med AARHUS TECH
- Boost dit dansk i samarbejde med Gellerup Højskole
- Matematik/fysik MasterClass i samarbejde med Aarhus Statsgymnasium
- Krop, psyke og sundhed i samarbejde med SOSU Østjylland
- Dramaturgi i samarbejde med Aarhus Teater

¹ Som det fremgår indledningsvist, søges ikke forlængelse vedr. obligatoriske, praktisk-musiske fag på 7.-8. klassetrin, da der i praksis har vist sig at være for mange barrierer.

I sammenhæng hermed skal det nævnes, at Aarhus Kommune i 2022 har igangsat indsatsen 'Udsyn mod arbejdsliv' (fra 0.-9.klasse) [Homepage | udsynmodarbejdsliv.dk](https://www.aarhuskommune.dk/udsynmodarbejdsliv). Ligesom de bydækkende valgfag bygger denne indsats på, at oplevelser og erfaringer med arbejdsliv og uddannelsesmuligheder både bidrager til mere varieret faglig læring og til, at alle børn og unge udvikler karrierekompetencer.

4. Uddybende om opfyldelse af folkeskolelovens øvrige forudsætninger

Aarhus Kommune er indforstået med at der, i lighed med tidligere meddelte dispensationer, alene dispenseres fra forudsætningen om, at undervisningen placeres på hverdage mellem kl. 8-16 og, at valgfagene i øvrigt skal opfylde lovens krav til i) undervisningens indhold², ii) til undervisernes kompetencer og ansættelsesforhold, og iii) til, at eleverne tilbydes valgfag på egen skole. Samtlige 46 folkeskoler i Aarhus får mulighed for at deltage³, og valgfagene tilrettelægges, så lovens krav til undervisningen og styrelsens vilkår efterleves:

18. september 2023

Side 3 af 3

- Alle elever får fortsat mulighed for at vælge et (obligatorisk) valgfag inden for normal skoledag (8-16): Der udbydes og afvikles i alle skoledistrikter valgfag på den lokale skole indenfor kl. 8-16, som eleverne tilbydes, såfremt de i) ønsker at afvikle valgfag fra kl. 8-16 eller ii) frafalder et bydækkende valgfagstilbud. Det garanteres, at folkeskolerne opretter de ovenfor nævnte valgfag i tidsrummet kl. 8-16, også selvom søgningen hertil er lille. Det er således frivilligt for eleverne, om de ønsker at vælge et bydækkende valgfag, som indebærer undervisning efter kl. 16, og den unge og forældrene skal være indforståede med den unges valg.
- Ungdomsskolen tilstræber, at det er en ungdomsskoleunderviser med tilknytning til pågældende ungdomsuddannelse / institution, der varetager undervisning i bydækkende valgfag, og forpligter sig til at sikre at pågældende har de nødvendige kompetencer i forhold til de lovmæssige krav.
- De tidsmæssige rammer for hvert bydækkende valgfag oplyses tydeligt i informationsmaterialet, og elever og forældre skal give skriftligt tilsagn.
- Forud for hvert skoleår indhentes tilkendegivelse om opbakning fra skolebestyrelserne på alle deltagende skoler.
- Ungdomsskolen følger fortsat effekten af indsatsen via kvantitativ evaluering af den ønskede effekt ift. motiverende skoledag og kvalificering af de unges valg (spørgeskema til alle deltagende elever i samarbejde med ungdomsuddannelser mv). Dette suppleres med kvalitativ evaluering med samme fokus (fokusgruppe-interviews). Desuden følges de unges fremmøde.

Aarhus Kommune står til rådighed for yderligere oplysninger / status undervejs.

Thomas Medom
Rådmand, Børn & Unge

Tanja Nyborg
Direktør, Børn & Unge

² For valgfag udenfor valgfagsrækken fastsættes mål og indhold for fagene jf. Fælles Mål bekendtgørelsens §41 og bilag 46.

³ I indeværende skoleår deltager 22 af 27 folkeskoler i tre af kommunens 5 distrikter, mens det i de øvrige to distrikter er 5 af 18 skoler.

Opsamling af erfaringer i 2022 med det forlængede forsøg med bydækkende valgfag uden for undervisningstiden i Aarhus Kommune**Baggrund**

Aarhus Kommune fik i 2018 godkendt et forsøg med bydækkende valgfag i samarbejde mellem folkeskoler, ungdomsskole og erhvervsskoler om valgfag i 9. klasse uden for normal undervisningstid. I 2021 fik Aarhus Kommune godkendt en forlængelse af forsøgsperioden med fortsættelse i 2021-24 samt en udvidelse til at forsøget også at gælde praktisk-musiske valgfag på 7.-8. klassetrin og en udvidelse af aktørkredsen til også at omfatte kulturinstitutioner og andre uddannelser.

Formål og mål

Forsøgets formål er at styrke praksisfaglighed og understøtte elevernes valgparathed. De konkrete mål er, at de unge:

- tilbydes mere motiverende undervisning ved at alle elever i udkolingen – som et supplement - får adgang til et bredere udbud af anvendelsesorienterede valgfag, og at flere dermed får et valgfag, som er deres 1. prioritet
- tilbydes mere differentieret undervisning, bl.a. i kraft af mindre hold
- undervises inden for de rammer der gælder for valgfag samtidig med, at undervisningen har en brobyggende og afklarende effekt
- afprøver og øver deltagelse i andre læringsfællesskaber end egen distriktsskole
- indgår i fællesskaber på tværs af skolerne omkring en fælles interesse

Indsatser

Der er oprettet en række bydækkende valgfag til 9. klasse i samarbejde med erhvervsskoler, kulturinstitutioner og andre uddannelser. I praksis fokuserer forsøget på samarbejde med en bred vifte af aktører om valgfag i 9. klasse, da der har vist sig for mange barrierer i forhold til de praktisk-musiske valgfag på 7.-8. klassetrin.

Metoder/evalueringsaktiviteter

Evalueringsens resultater bygger på to spørgeskemaundersøgelser blandt de elever, der har deltaget i valgfagene (forår 2022: 12 elever og forår 2023: 61 elever), samt tre fokusgruppeinterviews (i alt 15 unge) foretaget efteråret 2022.

Resultater

Resultaterne afspejler intentionen med valgfagene. De analytiske fund i evalueringen viser, at:

- Valgfagene er motiverende for eleverne både fordi de kan vælge fag, som de interesserer sig for, og fordi undervisningen er mere differentieret eller på højere niveau med mere tid til fordybelse.
- Eleverne oplever at valgfaget ruste dem fagligt til ungdomsuddannelse.
- Eleverne er glade for at afprøve nye læringsfællesskaber og oplever at få nye venner.
- Det er værdifuldt for de unge at mødes med andre i et interessefællesskab om faget.

Resultater uddybet:		
Mål	Resultat	
	Spørgeskema	Fokusgruppeinterviews med elever
Mere motiverende undervisning	I høj grad	Man har bedre tid til at gå i dybden med emner end i den almindelige undervisning Det var mere motiverende fag man kunne vælge Meget mere spændende fag end på egen skole Det er motiverende fordi det faglige niveau er højere end på egen skole
Flere får et valgfag, som er deres 1. prioritet	I høj grad	Det var det eneste valgfag med det jeg gerne ville. Godt supplement til skolens egne fag. Større alsidighed og flere valgmuligheder er godt.
Mere differentieret undervisning	I høj grad	Lærerne er gode til at differentiere opgaver og øvelser, så alle kan være med og få et fagligt udbytte.
Undervisningen har en brobyggende og afklarende effekt	I moderat grad	Jeg har lært en masse nye begreber, som jeg kan bruge, når jeg skal videre på gymnasiet jeg kan bruge det til noget, når jeg skal videre på en ungdomsuddannelse. Man får en smagsprøve på gymnasiet, og det er dejligt.
Afprøve og øve deltagelse i andre læringsfællesskaber	I moderat grad	Jeg har fået gode venner og bekendte her. Det er dejligt at have fået venner her også. Vi er gode til at være sammen på kryds og tværs. Det har været fedt at møde nogen nye mennesker på min alder. Jeg har fået nogle flere venner Det er fedt at komme et nyt sted hen og vise at jeg er god til at spille trommer. Nye relationer og venskaber. Rart at komme ud og møde nye mennesker. En god og fredelig pause fra hverdagen
Indgå i fællesskaber på tværs af skolerne omkring en fælles interesse	I moderat grad	Jeg kan få undervisning sammen med andre, der har præcis den samme interesse som mig. Det vigtige var at dyrke min interesse sammen med andre med samme interesse. Det bedste er, at man kan samle unge fra forskellige skoler med de samme interesser. Det har været fedt at komme til at snakke med nogen, der har de samme interesser.

Punkt 4: Forberedelse til Børn og Unge-udvalget den 4. oktober 2023

Dagsorden:

1. Godkendelse af referat fra udvalgsmødet den 20. september
2. Fornyelse af Aarhus Kommunes Børne- og Ungepolitik
3. Resultater fra den nationale trivselsmåling 2022/2023
4. Temadrøftelse: Seksuel sundhed og seksualundervisning
5. Input til ny aftale om udsatte boligområder
6. Forhåndsorientering: Omlæggelse af dagtilbud til specialdagtilbudspladser
7. Budget 2024-2027
8. Skriftlige orienteringer
9. Sager på vej
10. Evt.

Punkt 5: Evt.